

Prawo autorskie i prawa pokrewne

teksty ustaw
wydanie 3

Stan prawny na 20 września 2024 r.

Wydawczyni
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Mariusz Kurzyński

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi
i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą
od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8390-081-0
3. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – o prawie autorskim i prawach pokrewnych	5
Rozdział 1. Przedmiot prawa autorskiego	7
Rozdział 2. Podmiot prawa autorskiego	17
Rozdział 3. Treść prawa autorskiego	21
Oddział 1. Autorskie prawa osobiste	21
Oddział 2. Autorskie prawa majątkowe	21
Oddział 2 ¹ . Dostawcy usług udostępniania treści online	28
Oddział 3. Dozwolony użytek chronionych utworów	33
Oddział 3 ¹ . Dozwolony użytek na rzecz beneficjentów	42
Oddział 4. Zasady określania i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne	44
Oddział 5. Dozwolony użytek utworów osieroconych	48
Oddział 6. Postanowienia wspólne dotyczące korzystania z utworów niedostępnych w handlu	53
Oddział 6 ¹ . Korzystanie z utworów niedostępnych w handlu na podstawie umowy licencji niewyłącznej zawartej z reprezentatywną organizacją zbiorowego zarządzania	58
Oddział 6 ² . Dozwolony użytek utworów niedostępnych w handlu	60

Rozdział 4. Czas trwania autorskich praw majątkowych	61
Rozdział 5. Przejście autorskich praw majątkowych	63
Rozdział 6. Przepisy szczególne dotyczące utworów audiowizualnych	73
Rozdział 7. Przepisy szczególne dotyczące programów komputerowych	75
Rozdział 8. Ochrona autorskich praw osobistych	78
Rozdział 9. Ochrona autorskich praw majątkowych	78
Rozdział 10. Ochrona wizerunku, adresata korespondencji i tajemnicy źródeł informacji	80
Rozdział 11. Prawa pokrewne	82
Oddział 1. Prawa do artystycznych wykonań	82
Oddział 2. Prawa do fonogramów i wideogramów	85
Oddział 3. Prawa do nadań programów	90
Oddział 3 ¹ . Prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych	91
Oddział 3 ² . Prawo do publikacji prasowych w ramach świadczenia usług drogą elektroniczną	92
Oddział 4. Postanowienia wspólne dotyczące praw pokrewnych	100
Rozdział 12. (uchylony)	100
Rozdział 12 ¹ . (uchylony)	101
Rozdział 12 ² . (uchylony)	101
Rozdział 13. (uchylony)	101
Rozdział 14. Odpowiedzialność karna	101
Rozdział 15. Przepisy przejściowe i końcowe	105
Skorowidz przedmiotowy	109

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r.

O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2509; zm.: Dz.U. z 2024 r. poz. 1222, poz. 1254)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

1) dyrektywy 91/250/WE z 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.Urz. WE L 122 z 17.05.1991),

2) dyrektywy 92/100/WE z 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.Urz. WE L 346 z 27.11.1992),

3) dyrektywy 93/83/WE z 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarne go oraz retransmisji drogą kabl ową (Dz.Urz. WE L 248 z 06.10.1993),

4) dyrektywy 93/98/WE z 29 października 1993 r. w sprawie harmonizacji czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych (Dz.Urz. WE L 290 z 24.11.1993),

5) dyrektywy 96/9/WE z 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych (Dz.Urz. WE L 77 z 27.03.1996).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

PRAWO AUTORSKIE I PRAWA POKREWNE

UWZGLĘDNIONO ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

- **1 września 2019 r.** – ustawa z 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2245)
 - **1 lipca 2020 r.** – ustawa z 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 288)
 - **14 czerwca 2021 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 21 maja 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. poz. 1062)
 - **23 kwietnia 2022 r.** – ustawa z 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. poz. 655)
 - **6 grudnia 2022 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 28 października 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. poz. 2509)
 - **20 września 2024 r., 20 lutego 2025 r.** – ustawa z 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy o ochronie baz danych oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz.U. poz. 1254)
 - **10 listopada 2024 r.** – ustawa z 12 lipca 2024 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej* (Dz.U. poz. 1222)
-

Rozdział 1

Przedmiot prawa autorskiego

Utwór

Art. 1. 1. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

2. W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:

- 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe);
- 2) plastyczne;
- 3) fotograficzne;
- 4) lutnicze;
- 5) wzornictwa przemysłowego;
- 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
- 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
- 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
- 9) audiowizualne (w tym filmowe).

2¹. Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.

3. Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.

4. Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.

Autorskie prawa zależne

Art. 2. 1. Opracowanie cudzego utworu, w szczególności tłumaczenie, przeróbka, adaptacja, jest przedmiotem prawa autorskiego bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego.

2. Rozporządzanie i korzystanie z opracowania zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego (prawo zależne), chyba że autorskie prawa majątkowe do utworu pierwotnego wygasły. W przypadku baz danych spełniających cechy utworu zezwolenie twórcy jest konieczne także na sporządzenie opracowania.

3. Twórca utworu pierwotnego może cofnąć zezwolenie, jeżeli w ciągu pięciu lat od jego udzielenia opracowanie nie zostało rozpowszechnione. Wypłacone twórcy wynagrodzenie nie podlega zwrotowi.

4. Za opracowanie nie uważa się utworu, który powstał w wyniku inspiracji cudzym utworem.

5. Na egzemplarzach opracowania należy wymienić twórcę i tytuł utworu pierwotnego.

Zbiory utworów

Art. 3. Zbiory, antologie, wybory, bazy danych spełniające cechy utworu są przedmiotem prawa autorskiego, nawet jeżeli zawierają niechronione materiały, o ile przyjęty w nich dobór, układ lub zestawienie ma twórczy charakter, bez uszczerbku dla praw do wykorzystanych utworów.

Wytwory wyłączone spod ochrony prawnoautorskiej

Art. 4. Nie stanowią przedmiotu prawa autorskiego:

- 1) akty normatywne lub ich urzędowe projekty;
- 2) urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole;
- 3) opublikowane opisy patentowe lub ochronne;
- 4) proste informacje prasowe.

Przesłanki zastosowania prawa polskiego

Art. 5. Przepisy ustawy stosuje się do utworów:

- 1) których twórca lub współtwórca jest obywatelem polskim lub
- 1¹⁾ których twórca jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym

Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub

- 2) które zostały opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo równocześnie na tym terytorium i za granicą, lub
- 3) które zostały opublikowane po raz pierwszy w języku polskim, lub
- 4) które są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów.

Definicje

Art. 6. 1. W rozumieniu ustawy:

- 1) utworem opublikowanym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione publicznie;
- 2) opublikowaniem równoczesnym utworu jest opublikowanie utworu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą w okresie trzydziestu dni od jego pierwszej publikacji;
- 3) utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie;
- 4) ² nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy, w tym w procesie technicznym wprowadzenia bezpośredniego;
- 4¹⁾ ³ wprowadzeniem bezpośrednim jest proces techniczny, za pomocą którego organizacja radiowa lub telewizyjna przesyła swój sygnał zawierający program innemu podmiotowi w taki sposób, że program nie jest publicznie dostępny w trakcie tego przesyłu, w celu przejęcia programu przez ten podmiot w całości i bez zmian oraz równoczesnego i integralnego przekazania go do powszechnego odbioru;
- 5) ⁴ reemitowaniem utworu jest jego rozpowszechnianie przez inny podmiot niż pierwotnie nadający lub podmiot, pod którego kontrolą i na którego

² Art. 6 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z 26 lipca 2024 r. (Dz.U. poz. 1254) zmieniającej nin. ustawę z dnia 20 września 2024 r.

³ Art. 6 ust. 1 pkt 4¹ dodany przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z 26 lipca 2024 r. (Dz.U. poz. 1254) zmieniającej nin. ustawę z dnia 20 września 2024 r.

⁴ Art. 6 ust. 1 pkt 5 dodany przez art. 1 pkt 1 lit. c ustawy z 26 lipca 2024 r. (Dz.U. poz. 1254) zmieniającej nin. ustawę z dnia 20 września 2024 r.

odpowiedzialność takie pierwotne nadawanie jest prowadzone, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej oraz równoczesnego i integralnego przekazywania tego programu do powszechnego odbioru, niezależnie od sposobu, w jaki re-emitent otrzymuje sygnał umożliwiający mu reemitowanie, w tym programu nadawanego w procesie technicznym wprowadzenia bezpośredniego;

- 6) wprowadzeniem utworu do obrotu jest publiczne udostępnienie jego oryginału albo egzemplarzy drogą przeniesienia ich własności dokonanego przez uprawnionego lub za jego zgodą;
- 7) najmem egzemplarzy utworu jest ich przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania w celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej;
- 8) użyczeniem egzemplarzy utworu jest ich przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania, niemające na celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej;
- 9) odtworzeniem utworu jest jego publiczne udostępnienie przy pomocy nośników dźwięku, obrazu lub dźwięku i obrazu, na których utwór został zapisany, albo urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego, w którym utwór jest nadawany, albo urządzeń umożliwiających korzystanie z utworu publicznie udostępnionego w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym;
- 10) technicznymi zabezpieczeniami są wszelkie technologie, urządzenia lub ich elementy, których przeznaczeniem jest zapobieganie działaniom lub ograniczenie działań umożliwiających korzystanie z utworów lub artystycznych wykonań z naruszeniem prawa;
- 11) skutecznymi technicznymi zabezpieczeniami są techniczne zabezpieczenia umożliwiające podmiotom uprawnionym kontrolę nad korzystaniem z chronionego utworu lub artystycznego wykonania poprzez zastosowanie kodu dostępu lub mechanizmu zabezpieczenia, w szczególności szyfrowania, zakłócania lub każdej innej transformacji utworu lub artystycznego wykonania lub mechanizmu kontroli zwielokrotniania, które spełniają cel ochronny;

- 12) informacjami na temat zarządzania prawami są informacje identyfikujące utwór, twórcę, podmiot praw autorskich lub informacje o warunkach eksploatacji utworu, o ile zostały one dołączone do egzemplarza utworu lub są przekazywane w związku z jego rozpowszechnianiem, w tym kody identyfikacyjne;
- 13) ⁵ instytucją oświatową są jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 i 854), szkoły polskie, o których mowa w art. 4 pkt 29d tej ustawy, oraz szkoły podoficerskie, ośrodki szkolenia lub centra szkolenia, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1a–3 i ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, 834, 1089, 1222 i 1248), a także Centralna Komisja Egzaminacyjna, o której mowa w art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 i 854), oraz okręgowe komisje egzaminacyjne, o których mowa w art. 9c ust. 1 tej ustawy;
- 14) organizacją zbiorowego zarządzania jest organizacja zbiorowego zarządzania, w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. poz. 1293), zwanej dalej „ustawą o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi”;
- 15) umową o zbiorowe zarządzanie jest umowa, o której mowa w art. 29 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
- 16) umową o reprezentacji jest umowa w rozumieniu art. 3 pkt 9 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;
- 17) właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi jest organizacja, która zbiorowo zarządza prawami uprawnionego na podstawie umowy o zbiorowe zarządzanie lub umowy o reprezentacji, a gdy uprawniony nie zawarł umowy z żadną organizacją – organizacja reprezentatywna dla danego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych i kategorii uprawnionych na danym polu eksploatacji w rozumieniu ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi;

⁵ Art. 6 ust. 1 pkt 13 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. d ustawy z 26 lipca 2024 r. (Dz.U. poz. 1254) zmieniającej nin. ustawę z dniem 20 września 2024 r.

- 18) beneficjentem jest, niezależnie od jakichkolwiek innych dysfunkcji, osoba:
- a) niewidoma lub
 - b) z dysfunkcją narządu wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby sprawność wzroku tej osoby stała się zasadniczo równoważna ze sprawnością wzroku osoby bez takiej dysfunkcji, i która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w zasadniczo takim samym stopniu, jak osoba bez takiej dysfunkcji, lub
 - c) z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów wyrażonych słowem pisanym w zasadniczo takim samym stopniu, jak osoba bez takiej dysfunkcji, lub
 - d) która ze względu na inną dysfunkcję fizyczną nie jest w stanie trzymać książki lub posługiwać się nią lub też skupić wzroku lub poruszać oczami w stopniu umożliwiającym normalne czytanie;
- 19) upoważnionym podmiotem jest jednostka sektora finansów publicznych, instytucja oświatowa, uczelnia lub nie działająca w celu osiągnięcia zysku organizacja prowadząca działalność pożytku publicznego, która w ramach swoich statutowych zadań prowadzi działania na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji;
- 20) kopią utworu w dostępnym formacie jest kopia:
- a) powstała w wyniku działania niezbędnego w celu zapewnienia beneficjentowi równie skutecznego i wygodnego dostępu do utworu jak ten, z którego korzysta osoba bez dysfunkcji, o których mowa w pkt 18,
 - b) sporządzona z kopii, o której mowa w lit. a;
- 21) ⁶ instytucją dziedzictwa kulturowego jest biblioteka, muzeum, archiwum oraz instytucja kultury, której statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego;

⁶ Art. 6 ust. 1 pkt 21 dodany przez art. 1 pkt 1 lit. e ustawy z 26 lipca 2024 r. (Dz.U. poz. 1254) zmieniającej nin. ustawę z dniem 20 września 2024 r.